

04
SREČANJE

Z 77

XTET

KNO

dve
posebni
izdaji

[66 1]

ST

ZK

ST

dr. Majda ŠKERBIC, delegat

Univerzitetne konference ZKS Maribor

O DRUŽBENEM VREDNOTENJU DELA UČITELJEV IN ŠTUDENTOV NA
UNIVERZI V MARIBORU

Svojo razpravo sem usmerila na tisti del misli iz referata predsednika ZKJ tovariša Tita "Zveza komunistov Jugoslavije v boju za nadaljnji razvoj socialistične, samoupravne in ne-uvrščene Jugoslavije", kateri govori o pomenu spoznanja DA V NAŠI SOCIALISTIČNI SAMOUPRAVNI DRUŽBI RAZVIJAMO ZNANOST KOT MOČ ZDRUŽENIH DELAVCEV IN NE KOT SREDSTVA NEKATERIH SIL, KATERE SO ODTUJENE OD NJIH. Te misli so torej izhodišče moje razprave.

Na osnovi tega izhodišča sem prikazala:

1. kaj smo na univerzi v Mariboru doslej naredili v realizaciji idejnopolitičnih stališč X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS, na osnovi katerih je v mesecu maju 1975. leta bil sprejet zakon o visokem šolstvu (Ur.l. SRS 13/1975), ki zdaj prehaja v enoten zakon o usmerjenem izobraževanju, kakor tudi
2. naše nadaljnje usmerjanje.

Mariborska univerza je vzrastla iz potreb in kadrov združenega dela. Eden osnovnih principov v kadrovanju mariborske univerze je bil in je še vedno, čeprav tu in tam obstoja nevarnost, da pride do odstopanj, torej da mora visokošolski učitelj imeti odgovarjajoče praktične izkušnje prej, preden stopi za kateder visokošolske organizacije združenega dela.

(Od 350 učiteljev jih je samo 15 prišlo brez praktičnih izkušenj, toda tudi zanje se zahteva da se načrtno spoznajo s praktičnim delom, kar se tudi uresničuje).

Zakon o visokem šolstvu v SRS predvideva, da je za izbor (izvolitev) ali ponovno izvolitev v naziv visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev (katerih ponovna izvolitev je obvezna na vsake 3 oz. 5 let) potrebno:

- strokovna usposobljenost, znanstveno ali umetniško ustvarjanje in praktične izkušnje v stroki;
- pedagoška sposobnost;
- prizadevanja in družbena aktivnost v uresničevanju in razvijanju socialističnega samoupravnega sistema, posebno še razvijanje humanih odnosov.

Pri ponovni izvolitvi v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev se seveda celovito vrednoti in ocenjuje tudi uspešnost njihovega dela po zadnji izvolitvi. Oceno o tem da strokovna komisija, študentje in v skupnem, to je celovitem mnenju o družbeni aktivnosti tudi Zveza socialistične mladine Jugoslavije in Sindikat.

Dejstvo, da mora biti visokošolski učitelj ne le strokovnjak, temveč tudi družbeno aktiven in se zavzemati pri tem za razvijanje socialističnega samoupravnega sistema, ni bilo vedno povsem jasno postavljeno, kar se je pokazalo kot slabost in zato sedaj ta princip posebno poudarjamo in uresničujemo.

Pri univerzi (pravzaprav pri obeh slovenskih univerzah) obstaja habilitacijska komisija, katere naloga je družbena potrditev (verifikacija) visokošolskega učitelja v skladu z vsem

vsemi potrebnimi kriteriji. Člane habilitacijske komisije izbira svet univerziena predlog republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva iz vrst visokošolskih delavcev, javnih delavcev in študentov; tretjino članov predlaga Izvršni svet skupščine SR Slovenije izmed svojih članov, članov republiških komitejev in funkcionarjev republiških organov.

Šele potem, ko habilitacijska komisija pri univerzi po končani javni razpravi sporoči visokošolski osnovni oz. delovni organizaciji svoje stališče, izvrši svet osnovne oz. delovne organizacije volilni postopek.

Razen procesa ponovne izvolitve obstaja tudi vsakoletna ocena o tem, kako učitelj izpolnjuje navedene tri kriterije (strokovno-znanstvena, pedagoška in družbeno-politična aktivnost), kar se prenese na svet visokošolske osnovne oz. delovne organizacije. Svet, kot tudi vsi ostali organi samoupravljanja so pri nas konstituirani tripartitno: uporabniki, študentje, učitelji. Vsi so samoupravno zastopani kot delegati v treh enakopravnih delegacijah.

Imeli smo primere, da je bil učitelj pogojno izbran, tako da se je njegovo letno delo ponovno preverjalo s poudarkom na kriteriju, ki je bil problematičen; ali celo, da pri ponovnih volitvah sploh ni bil izbran zaradi pomanjljive družbeno-politične aktivnosti.

Takšen postopek volitev je zelo stimuliral družbeno-politično aktivnost - angažiranje učitelja. Motili bi se, če bi trdili, da so vsi učitelji od začetka stringjali s takšnim po-

stopkom, toda bili so v manjšini. tisti, ki se s tem niso strinjali. Mirno lahko trdim, da je danes zavest vsakega visokošolskega učitelja takšna, da lahko leta razvija svojo znanstveno disciplino na osnovi socialističnega samoupravnega sistema in za socialistični samoupravni sistem. Prepričani smo lahko, da samo družbeno angažirano in marksistično zasnovano visokošolstvo izobražuje za komunistične ideale angažirane mlade strokovnjake in dražvljane samoupravne socialistične družbe.

Osnovna predpostavka, da visokošolski učitelj s svojim delom in sposobnostjo izobražuje strokovnjaka je, da tudi on posreduje kot učitelj vse zahtevane kvalitete. Da bom dovolj kritična, moram poudariti, da nekateri učitelji nimajo dovolj marksističnega znanja in da v obseg predmetov in metod poučevanja ni vedno dovolj vključena dialektična logika. Zato je naš Marksistični center pripravil program marksističnega usposabljanja, ki je obvezen za vse učitelje univerze v Mariboru, tudi za nekomuniste, ob uporabi marksističnega v učiteljevi dnevni praksi.

Praktične izkušnje so pokazale, da smo v pedagoškem delu kolektiva napravili velik korak v pozitivni smeri, toda istočasno ugotavljamo, da doslej nimamo primernega sredstva za sistematsko stimuliranje študentov za družbeno-politično angažiranje. Mi ne želimo izobraževati le strokovnjaka, temveč strokovnjaka, ki bo znal delati v socialistični samoupravni družbi in za socialistično samoupravno družbo. Zato moramo nadaljevati z akcijo, da študent svojo družbeno-politično prakso sprejme kot svojo življenjsko navado. Tako bo laž-

Tako bo lažje vrtil vlogo strokovnjaka svoje polne osebnosti v socialistični samoupravni družbi.

Po sedanji praksi je študent družbeno vrednoten samo na osnovi izpitnih ocen in po opisanih semestrih. To pa je osnova takšne splošno družbene verifikacije, ki je če sem kritična izobraževanje "enostranskega strokovnjaka" - tehno-krata.

Ker smo ocenili, da je to napačno za družbo in za mladega človeka - so delegati univerzitetne konference ZKJ Maribor šli na VIII. kongres ZK Slovenije s predlogom amandmaja, ki je bil sprejet. Tako je v resoluciji postavljena zahteva po merilih za ocenjevanje študenta na vseh stopnjah izobraževanja, pri čemer mora biti upoštevana tudi družbeno-politična aktivnost.

Točka 36, alineja 4 resolucije VIII. kongresa Zveze komunistov Slovenije se glasi: "V skladu s preobrazbo in razvojem usmerjenega izobraževanja je potrebno oblikovati tudi merila za ocenjevanje uspešnosti dela študentov na vseh stopnjah izobraževanja".

Za uresničitev te naloge razmišljamo v Mariboru, da v indeks vključimo, ne kot predmet temveč kot evidenčno rubriko v vseh semestrih vseh letnikov "družbeno-politično prakso študentov." Podpis v tej rubriki bi bil formalen pogoj za testiranje semestra. Podpisovali bi vodje študentskih samoupravnih skupin formiranih po izkušnjah sindikata, in na osnovi javne razprave o takšni samoupravni skupini. Konkretna kriterija še izdelujemo. V urah vseh semestrov imamo na šolah mariborske univerze enotno rezerviran čas za družbeno-

-politično in samoupravno delo študentov in delavcev za vsako sejo, kar sicer še ne izvajamo povsem, toda že sedaj kompletno izkoriščamo.

V oceno družbeno-politične prakse bomo vključili razen družbeno-politične in samoupravne aktivnosti na šoli tudi delo s področja študentskih pokrajinskih klubov, aktivnosti v krajevnih skupnostih, v kulturnih in drugih društvih, torej bo potrebna za takšen podpis sodelovanje. Pri tem nas zelo zanima dejanski družbeno-izobraževalni vpliv na ljudi okoli nas, kakor pa formalni seznam funkcij.

Mogče je to na prvi pogled nekako administrativna poteza ž rubriko v indeksu. Toda v prvi fazi te novosti se nam zdi, da je to potrebno, ker je vseeno boljša delno birokratska mera, kakor pa napaka, da dopuščamo da se študent v enostranskega strokovnjaka.

Iz izkušenj habilitacijske komisije lahko pričakujemo, da bo postala pri študentih družbena aktivnost nekaj normalnega, kar je v skladu principi sodobnega usmerjenega izobraževanja, pri katerem pou darjam, se dela za izobraževanje da se dela za izobraževanje pri delu, in za socialistično samoupravljanje, s pomočjo dela. Tako bi odpadla sedanja mentaliteta, da so študentje edini odrasli ljudje brez urejenih delovnihin društvenih obvez, ter da se tudi po diplomi težko vključujejo v samoupravno življenje, v katerem bi kot nadpovprečno izobraženi mor li biti sposobni dati sorazmerno največ, kakor je tudi njim dala družba največ možnosti.

Na osnovi zaključka univerzitetne konfernce ZKS Maribor in posebnega predkongresnega posvetovanja o usmerjenem izobra-

ževanju, ki smo ga v mariborski regiji imeli ob sodelovanju Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, sem zadolžena, da v debati na kongresu ZKJ predložim sledeči amandman k 4.delu osnutka resolucije in to točka 4, 1.alineja, stran 55 (slovenska izdaja):

- namesto besed "OB ĀIRĀEM IN NEPOSREDNEM SODELOVANJU ŒTUDENTOV" predlagamo besede "OB ENAKOPRAVNEM TRIPARTITNEM SISTEMU SODELOVANJA ĀPORABNIKOV, UĀITELJEV IN DRUGIH DELAVCEV ĀOLE KOT TUDI ŒTUDENTOV IN UĀENCEV";

- na koncu iste alineje bi dodali: "TEMU JE POTREBNO PRILAGODITI TUDI MERILA ZA VREDNOTENJE ŒTUDENTOV".

Prav tako sem dolžna predložiti amandma k tistemu delu osnutka resolucije, točka 8, stran 57, in to tako da dodam stavek, ki glasi: "ZA NADALJNJE POSPEĒENO PODRUĒABLJANJE VZGOJNO-IZOBRAĒVALNEGA DELA JE POTREBNO UVESTI PRINCIP ONOVNIH VOLITEV IN ĀABILITACIJSKO KOMISIJO KOT DRUĒBENI ORGAN ZA VSE USMERJENO IZOBRAĒEVANJE."

DRUŽBENA NEODGOVORNOST ŠTUDENTOV

S proučevanjem položaja študentov na univerzi iščemo nove rešitve za pravilno pozicijo mlade generacije. Zavedati se namreč moramo, da se velikokrat pojavlja vprašanje, kaj je z današnjim študentom. Marsikateri, ki v naši družbi odtehta kaj več ali manj se sprašuje, kaj je s študentom. Očitki padajo iz vseh strani na to ali ono neangažiranost študentov. Tako z novim in novim pritrjevanjem in potrjevanjem že znanih ugotovitev se prav gotovo ne moremo zadovoljiti. Potrebno je pošteno pretehtati v kakšnem socialnem, ekonomskem, političnem položaju je študent.

V proizvodnji organizaciji združenega dela je ravno sindikatisti, ki mora biti glavna globalna sila v samoupravnem združenem delu, ki mora voditi delavski razred v boju za uveljavljanje, ne le pri tekočih socialnih, političnih in ekonomskih zahtevah, ampak tudi pri širših interesih, ki vladajo v sistemu celotne družbene reprodukcije. In če bi hoteli na kakršen koli način mlado generacijo v proizvodnjih organizacijah odtegniti od interesov sindikata, bi bilo vse skupaj zastoj saj ~~jen vendar~~ tudi mlad delavec izpostavljen je vsakodnevnim, že prej naštetim problemom ter tudi sistemu celotne družbene reprodukcije. Mlada generacija v proizvodnji organizaciji nima nikakršnih drugih, posebnih interesov od ostalega delavskega razreda, kadar se govori o svobodi v proizvodjalnem odnosu, torej o svobodi odločanja, o sredstvih, pogojih in rezultatih dela.

Na visokošolski organizaciji združenega dela je prav tako

sindikata tisti, ki mora nenehno varovati ožje interese ožje interese delavcev ter se intenzivno bojevati za širše interese, za interese družbe kot celote. Jasno je, da s svobodno menjavo dela, tako delavec v neposredni proizvodnji kot delavec v družbenih dejavnostih tista, ki si stojita z rami ob rami in si s pravicami ki jima pripadajeta na podlagi pravice dela s sredstvi v družbeni lastnini "krojita" svojo prihodnost. Študentu, takemu kot je, danes v naši družbi ne dajemo in vsekakor ne moremo dati pravic, ki izhajajo iz pravice dela s sredstvi v družbeni lastnini, ker vendar študent s takšnim družbeno-ekonomskim položajem kot ga ima zelo malo ali skoraj nič ne doprinese v teku svojega študija k celotnemu dohodku naše družbe. Študent v takšnem družbeno-ekonomskem položaju kot je danes predvsem kopiči znanje, katerega bo vračal svoji samoupravni socialistični družbi ali pa družbi s kakšnim drugim političnim sistemom. Da ne bi postavljali študenta pod vprašaj, je potrebno rešiti njegov družbeno-ekonomski položaj in sicer tako, da se bo izobraževal za, iz in ob delu in tako nenehoma vračal pridobljeno znanje v celoten dohodek, ki se realizira na tržišču ali na katerikoli stopnji združevanja dela in dohodka kot družbene reprodukcije.

Prav gotovo bo potrebno v prihodnjem obdobju delati tudi na tem, da študent ne bo zunaj delovne in družbene odgovornosti, kajti le tisti, ki nosi delovno odgovornost je tudi družbeno odgovoren.

MAXI ANKETA V MINI KATEDRI

V našem glavnem mestu se je pričel XI. kongres ZKJ, pripoto-
vale so stranke iz tujine, delegacije komunističnih partij in
številni visoki jugoslovanski politiki in funkcionarji, na če-
lu s predsednikom KPJ Josipom Brozom-Titom. Ob tem pomembnem sr-
srečanju avantgarde delavskega razreda in voditeljev socialis-
tične revolucije tudi mi nismo ostali hladni. Pripravili smo
anketo, katere so se udeležili mariborski študenti, dijaki
delavci...in ki zajema vsa naj, naj, naj...vprašanja o kon-
gresu.

S S S S S S S S S S

Peter Zavernik, 29 let, strugar: "Današnji dan zame sploh ni
pomemben. Za politiko se ne zanimam, imam pa občutek, da na-
ša vloga v družbi ni zadovoljiva. Vse premalo mladih posta-
vljamo na vodilne položaje. Gradiva nisem bral, vseeno pa
bi se opredelil na to, da se mladim zaupajo večje vloge in
da dosežejo še večjo afirmacijo v svetu."

S S S S S S S S S S

Bojan Gerič, 19, dijak TESTA: "Poglejte, kaj držim v roki.
(op.p.:v roki je držal zaključno spričevalo)...o kongresu
pa ne bi razpravljajal."

S S S S SS S S SS SS S

Antonija Pajek, 28, delavka: "Da, še kar... Če bi bila jaz delegat, o čem bi razpravljala? Ne vem, udeležila bi se ga pač... ja...ne..."

S S S S S S S S

Jasmina Kumperščak, 16, dijakinja gimnazije M.Z.: "Ja, vsekakor je pomemben. Zakaj? Zaradi kongresa v Beogradu. Menim, da so priprave potekale zelo tekoče, čeprav se sama v njih nisem vključevala. Mladi smo upravičeno nosilci razvoja naše družbe, vloga njih v družbi pa že kaže viden napredek in je zadovoljiva."

S S S S S S S S

Silva Lešnik, 54, knjigovodkinja: "Je. Zakaj? Mož mi je ozdravel. Joj, na kongres sem pa čisto pozabila. V kongresne priprave se nisem vključevala, sem pa gledala otvoritev in menim, da je imel prednik Tito zelo lep govor."

SS S S S S S S S S

Otmär Klipšteter; novinar: "Vlogo kongresa bom raje ocenil, ko bo končan. Če bi bil delegat, bi razpravljal o tistih stvareh, ki jih najbolj poznam: obveščanje (problem v poklicu novinarja) in o stanovanjskih vprašanjih, ki jih moramo čimprej rešiti. Mladi dosti pomenijo v razvoju družbe, vsaka družba pa ima takšno mladino, kakršno si zasluži. Naša bi morala biti nekoliko bolj poglobljena in živahna."

S S S S S S S S

Mladen Delič, 17, dijak gimnazije M.Z.: "Mi nismo nosilci družbe, prej bi rekel, da družba nosi nas in to na vseh področjih. Na vodilnih mestih pa imamo dostikrat zelo sposobne ljudi, ki pa zraven tega opravljajo še toliko drugih funkcij, da nikakor ne morejo (morajo) poglobljeno spremljati razvoja naše družbe in predvsem mladine. Gradiva nisem bral, bom pa celoten potek kongresa spremljal po televiziji."

S S S S S S S S

Boris Polajnar, 23, absolvent VEKŠ: "Kongres bom spremljal na malih zaslonih in preko radia, četudi sem se zadnjih hip odpoval poletu v Beograd in neposrednemu ogledu vsaj dela kongresa. Če sem komunist? Nisem, pa morda meniš, da se potlej ne bi smel zanimati za politiko. Je pač premalo časa, da bi poleg študija in dela še presedel dolge ure na vsakodnevnih sestankih. Če bi imel možnost biti delegat, o čem bi spregovoril? Najbrž o problemih na naši šoli...ja, vsega pa ti tudi ne morem povedati!"

S S S S S S S S

Dlegati so torej začeli z delom, Beograd živi za kongres, zastave plapolajo, mi pa smo zanalašč pustili na koncu ankete EDINEGA študenta, ki je hotel odgovarjati na naša vprašanja. Je bil kriv strah pred neznanim, mogoče sram, to vprašanje prepuščamo študentom v trezen premislak. Pa brez zamere, prosim!

KULTURNI PABERKI PRED IN PO ZAČETKU

KONGRESA.

- na glasbenem področju je Beograd pripravljen dočakal kongresne dneve. V Domu sindikatov so pripravili koncert z izvajanjem del, ki so jih jugoslovanski skladatelji posebej napisali za to priložnost.

S S S S S S

- gledališki igralci so po svoje prispevali k slovesnemu vzdušju z najboljšimi predstavami ter posebnimi recitali po šolah, tovarnah in kulturnih domovih. Pozabiti pa tudi ne smemo številnih prispevkov filmskih ustvarjalcev.

S S S S S S

- udeleženci delovne akcije v Nišu (prva izmena) so proglasili 20. junij za udarniški dan. Prav zaradi tega dneva so že presegli normo za 10 odstotkov.

S S S S S S

sekretar IK predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc je na predvečer kongresa v "Muzeju savremene umetnosti" odprl razstavo "skupine 69". Na njej so predstavljeni najnovejši umetniški dosežki dvajsetih uglednih jugoslovanskih likovnih ustvarjalcev. In če smo že pri razstavah: v pedagoškem muzeju si je moč ogledati "Deset kongresov ZKJ", v galeriji doma JLA pa veliko razstavo "Oborožene sile SFRJ in splošna ljudska obramba v delih likovnih umetnikov."

IZ REFERATA JOSIPA BROZA TITA NA XI. KONGRESU

ZKJ

Kongresi naše partije so imeli v njeni zgodovini vedno velik pomen za boj delavskega razreda in delovnih ljudi Jugoslavije pri uresničevanju njihovih hotenj, ciljev in idealov. Vedno so dajali pečat posameznim etapam v razvoju naše socialistične revolucije.

0 0 0 0 00 0 0 0

Po desetem kongresu so se močno povečale materialne proivajalne sile družbe. Kljub mnogim težavam in neugodnemu vplivu mednarodnih ekonomskih gibanj je bil naš gospodarski razvoj dinamičen in v bistvu stabilen. Zmanjšali smo razdaljo, ki zmanjšajbočuje od industrijsko visoko razvitih držav. To se je pokazalo tudi vtem, da so se bistveno izboljšale življenske in delovne razmere naših delovnih ljudi in socialna varnost delovnega človeka.

0 0 0 0 0 0 0 0

Potrdili smo, da sta samoprava in nacionalna enakopravnost v naših razmerah soodvisni in neločljivi ter, da se mora vrednost teh nedotakljivih pridobitev naše revolucije stalno potrjevati v konkretnih akcijah in v vsakem novem obdobju našega razvoja.

Z uresničevanjem zakona o združenem delu postaja delavski razred resnično vladajoča gospodarska in politična sila družbe. Naši delovni ljudje, proizvajalci - od temeljne organizacije združenega dela do najvišjih oblik združevanja dela in sredstev - postajajo neposredni nosilci razširjene reprodukcije in vseh družbenih zadev. S tem prevzemajo odgovornost tudi za naš celotni družbeni razvoj.

0 0 0 0 0 0 0

Svoboda človeka ni samo v njegovi pravici, da svobodno izraža svoja mnenja in hotenja. Resnična svoboda je predvsem v pravici in možnostih, da človek suvereno odloča o vseh vprašanih svojega življenja. S tem se korenito ^{spreminjajo} tudi meje človekovih svoboščin sploh.

0 0 0 0 0 0 0

Boj za socializem bijemū v času, ko so vse odnose v sodobnem svetu - družbene, mednacionalne, meddržavne - zajele negotovost, krize in vrenja. Pri tem je neizpodbitno tole: problemi in protislovja se lahko rešujejo in se morajo reševati z demokratičnimi sredstvi, ob najširši udeležbi tistih, ki s svojim delom ustvarjajo družbene dobrine. Kajti, kakor opozarja Marx, družba ne bo našla svojega ravnotežja, dokler se ne bo vrtela okrog sonca dela.

0 0 0 0 0 0 0

Sile stare družbe - imperializma, kolonializma in drugih oblik nadvlade in hegemonije - še naprej z vsemi sredstvi nasprotujejo naprednim spremembam na vseh področjih mednarodnega življenja. Nezadržna so hotenja ljudstev in ljudi vsega sveta po svobodi, neodvisnosti in svobodnem odločanju o svojem življenju, po enakopravnem sodelovanju in graditvi novih in pravičnejših mednarodnih odnosov.

0 0 . 0 0 0 0 0 0

V m nulem obdobju je bila naša zunanjepolitična dejavnost zelo intenzivna in so bila zanjo značilna številna pomembna srečanja z najvišjimi voditelji prijateljskih držav in naše vidno sodelovanje na zgodovinskih srečanjih v Helsinkih, Berlinu in Colombu. Jugoslavija je s tem še bolj povečala svoj mednarodni ugled, okrepila položaj v svetu in še bolj utrdila svojo varnost. Obenem je boj, ki smo ga pričeli pred tridesetimi leti odločno začeli za enakopravne odnose med socialističnimi državami in komunističnimi partijami, doživel popolno uveljavitev.

0 0 0 0 0 0 0

Veliki uspehi, ki smo jih zabeležili od desetega kongresa do danes, so bili doseženi po zaslugi prizadevanj delovnih ljudi ter idejne enotnosti in dejavnosti zveze komunistov. Kot vodilna idejnopolitična sila se zveza komunistov ni postavljala nad delovne ljudi, temveč kot njihova avantgarda, kot družbena sila, ki je najbolj odgovorna za usodo revolucije, za krepitev jugoslovanske socialistične skupnosti.

Na notranjem in na zunanjepolitičnem področju smo se, iz oči v oči, srečali s številnimi problemi, ki v današnjem svetu niso samo naši, prišli do rešitev ali odprli možnosti za njihovo reševanje in se še enkrat prepričali, da smo na pravi poti.

ZNANOST IN IZOBRAŽEVANJE - DEJAVNIK RAZVOJA

Na področju naravoslovnih, tehničnih in uporabnih ved, je vztrajno delo strokovnjakov in raziskovalcev rodilo v številnih disciplinah zares dragocene sadove. Zlasti pomembno je načrtno izboljševanje možnosti za znanstveno delo, da bi se še močneje razvile sposobnosti in pobude tistih nadarjenih ljudi, ki imajo kaj dati razvoju naše znanosti in s tem tudi vse naše družbe.

V številnih industrijskih panogah, ki zaposlujejo precejšnje število delavcev in imajo istovrstno ali podobno proizvodnjo in tehnologijo, je na primer malo skupnih prizadevanj za izboljšanje tehnoloških postopkov.

Potrebno je globlje spoznati nekatera protislovja sedanjih razmer na tem področju. Imamo namreč precej razvito omrežje samostojnih znanstvenih ustanov in tistih na univerzah, fakultetah in akademijah znanosti ter znanstveno raziskovalnih in vzgojnih razvojnih centrov v gospodarstvu. Zraslo je precejšnje število izobraženih kadrov in pridobili smo precej znanstvenih, tehnoloških in organizacijskih znanstvenih izkušenj. Toda za popolno uveljavljanje vseh teh potencialov je resna ovira premajhno sodelovanje med njimi pa tudi med njimi in gospodarstvom, izobraževalnim sistemom in drugimi družbenimi dejavnostmi.

S procesom združevanja dela, povezovanjem materialne proizvodnje, znanosti, izobraževanja itd. postaja vse bolj aktualno vprašanje organiziranja znanstvenega dela v naši družbi.

Hitro se večja številu družbenih subjektov, ki neposredno potrebujejo znanost. Obenem se vsiljuje potreba po koncentraciji sredstev, da bi zagotovili močno materialno osnovo za delo.

- naj sodobnejšo tehnično opremo, laboratorije, kabinete, knjižnice, dokumentacijo itd. To med drugim pomeni, da je treba še naprej spodbujati prakso združevanja dela in sredstev za skupna vlaganja v razvijanje te materialne osnove, njeno delovanje pa urediti s samoupravnimi sporazumi in dogovori.

Pripravljanje mladih nadarjenih ljudi, da se bodo ukvarjali z znanstvenim delom je pomembna obveznost vse družbe. Pri tem ima več dejavnikov odgovorno vlogo. Pomembno je, da se začne s srednjim osmerjenim izobraževanjem razvijajo nagnjenja, ki jih ima mlad človek za znanstveno raziskovalno delo. Zlasti fakultete imajo pri tem pomembno vlogo. Fakulteta ne daje samo znanja, temveč mora usposabljati človeka za reševanje problemov in sploh spodbujati njegov ustvarjalno dejavnost. Vse to priča o veliki upravičenosti naše odločitve za samoupravno preobrazbo izobraževanja, za povezovanje in združevanje fakultet z drugimi organizacijami združenega dela, za razvijanje samoupravnih pravic in položaja učencev in študentov v sistemu izobraževanja, za spreminjanje načina dela in odnosov med ljudmi v tem sistemu.

Zelo pomembno je spoznati, da v naši socialistični samoupravni družbi razvijamo znanost kot moč združenih delavcev in ne kot sredstvo nekaterih sil, odtujenih od njih. S prizadevanji za razvoj enotnosti znanosti, proizvodnje, izobraževanja in sploh družbene prakse se bojujemo za znanost, ki bo toliko bolj plodna in svobodna, kolikor bolj bo tesno povezana z delovnim človekom in si prizadevala za njegovo osvoboditev.

Zato je odločilnega pomena idejni boj komunistov pri utiranju poti takšnega razvoja in osvetljevanju njegovih ciljev. V tem pogledu so velike tudi njihove politične naloge pri razbijanju tehnokratskih monopolov in vseh drugih nasprotovanj samoupravnemu združevanju vseh področij človekovega dela in ustvarjanja. Sistem vzgoje in izobraževanja zajema približno štiri milijone in pol mladih in odraslih na leto. Več kot devetdeset odstotkov mladih se po osnovni šoli vključuje v srednje usmerjeno izobraževanje, 47 odstotkov tistih, ki končajo srednjo šolo, pa nadaljuje višje in visoko izobraževanje. V republikah in pokrajinah imamo danes zelo široko omrežje šol in fakultet. Po vojni je na višjih in visokih šolah diplomiralo približno 650 tisoč študentov, več kot 20 tisoč kadrov pa je pridobilo magistraturo ali doktorat znanosti. Zdaj v državi dela 18 univerz oz. visokošolskih središč z več kot 300 višjimi šolami in fakultetami in nad 400 tisoč študenti, kar nas že nekaj let postavlja med prve v svetu po številu študentov v primerjavi s številom prebivalcev. Na podlagi idejnopolitičnih stališč desetega kongresa se je začel kongres kvalitativnih sprememb v vzgoji in izobraževanju, da bi se to področje samoupravno združilo v enoten sistem združenega dela. Med kongresom so bile sprožene idejnopolitične in družbene akcije ter organizacijsko in strokovno delo v vseh republikah in pokrajinah, kar je že obrodilo rezultate. Utrdila se je marksistična idejnovzgojna usmeritev, in sicer ne le z uvajanjem novih predmetov marksističnega izobraževanja, temveč tudi s prizadevanjem, da ta usmeritev prežema celotno vzgojno-izobraževalno delo od osnovnih do visokih šol. Z usmerjenim

izobraževanjem se odpravljajo določene pomanjkljivosti prejšnjega vzgojnoizobraževalnega sistema, ki so bile eden od virov socialnih razlik. Sestavni del preobrazbe usmerjenega izobraževanja je intenzivno izdelovanje novih učnih programov, pri čemer poleg prosvetnih in znanstvenih delavcev vse bolj sodelujejo tudi kadri iz materialne proizvodnje, gospodarskih zbornic in podobno.

Družbena akcija za socialistično samoupravno preobrazbo vzgoje in izobraževanja spremlja spoprijemanje nove prakse z žilavim tradicionalizmom in meščanskimi koncepti teh dejavnosti, kar se kaže tudi v širjenju nezaupanja v spremembe, ki jih prinaša reforma izobraževanja. Zato je nenehen idejni boj široke družbene akcije in strokovnega dela pri reformi.

Dosledno izvajanje načela nepretrganega izobraževanja v vsem delovnem obdobju terja, da se temu bolj kot doslej prilagajajo celotna organizacija in sistem izobraževanja, šole in fakultete pa tudi organizacije združenega dela v gospodarstvu, znanosti in drugih dejavnostih.

K procesom povezovanja izobraževanja in dela ter odpravljanja tradicionalne zaprtosti vzgojnoizobraževalnih ustanov lahko veliko prispeva pogumnejše in bolj odločno vključevanje boljših strokovnih in raziskovalnih kadrov iz materialne proizvodnje in tudi iz družbene dejavnosti v vzgojnoizobraževalni proces. So pa tudi pojavi, ko od teh kadrov terjajo, da imajo formalno akademske naslove ali prosvetne poklice ne glede na njihove resnične sposobnosti, medtem ko hkrati na številnih šolah in fakultetah ni dovolj strokovnih kadrov za pedagoško delo.

Dosedanji rezultati v marksističnem izobraževanju in bistveni

cilji reforme terjajo demokratizacijo pri izdelavi programov in učbenikov za vse, zlasti pa za družbene vede.

Aktivna vloga učencev in študentov je sestavni del reforme izobraževanja in vzgoje.

Zveza komunistov se bo še naprej zavzemala, da se delavcem na področju vzgoje in izobraževanja zagotovi enak družbenoekonomski položaj, kot ga imajo delavci v materialni proizvodnji in na drugih področjih združenega dela.

(iz referata predsednika Tita na XI. kongresu ZKJ)

OBDOBJE MED DESETIM IN ENAJSTIM KONGRESOM ZVEZE KOMUNISTOV JE BILO V ČASU, KO SVET PRETRESAJO VELIKI VRENJI IN KRIZE, ENO NAJHIRNEJŠIH V NAŠEM RAZVOJU, KAR JE MOČNA POTRDITEV STABILNOSTI NAŠE DRUŽBE IN NAŠEGA SISTEMA.

MEDTEM SMO IZVEDLI BISTVENE SPREMEMBE V NAŠI DRUŽBENI BITI V SMERI VILDAVINE ZDRUŽENEGA DELA IN RESNIČNE POLITIČNE MOČI DELAVSKEGA RAZREDA IN DELOVNIH LJUDI.

TITO

O O O O O O O

Pod vodstvom predsednika Tita stoje jugoslovanski komunisti v vrstah borcev za novi pravičnejši svet skupaj z vsemi naprednimi silami. Ne spadamo v okrilje nobenega bloka velikih sil. Svojo pripadnost k socializmu ne dokazujemo z zvestobo temu ali onemu - pač pa z zvestobo uresničevanja marksizma v razmerah naše poti v socializem in komunizem. Socializem nam ni izpisano geslo na transparentih, pač pa vsebina naše vsakdanjosti.

O O O O O O O

Na enajstem kongresu jugoslovanskih komunistov sodeluje 2291 delegatov iz vseh republik in obeh pokrajin, iz organizacij ZKJ v JLA in organizacij ZK v organih in organizacijah federacije. Med njimi je 98 učiteljev osnovnih, srednjih, višjih in visokih šol, ter 65 študentov in dijakov. Poleg teh sodeluje na kongresu tudi 130 tujih družbeno-političnih delegacij.

Na kongresu je bilo poudarjeno, da "ne išče le združeno delo znanosti", temveč, da "znanost išče združeno delo". Iz tega temeljnega razloga moramo iskati pristnejše odnose med uporabnimi in temeljnimi raziskovanji. Edino znanje je lahko najmočnejši bojevnik proti razmejevanju fizičnega in umskega dela, ter njuhi tvorni povezavi v družbeno bit. Naloga znanosti, da se razvija in enakopravno ter odgovorno združuje z ostalimi področji družbenega življenja, odprava delitve na proizvodno in neproizvodno delo, na umsko in fizično delo, na mesto in vas itd. Vse to morajo biti neprestana torišča človekovega dela, prizadevanj, ki se stapljajo v celovit družbeni angažma. Dokaz za učinkovitost znanja je delegatski način odločanja.

= = = = = = = = = = = = = = =

Posebna izdaja KATEDRE ob XI.kongresu ZK Jugoslavije, št.1

= = = = = = = = = = = = = = =

Obe izdaji sta nastali ob sodelovanju Univerzitetne konference ZKJ v Mariboru in uredništva Katedre

= = = = = = = = = = = = = = =

Uredil in odgovarja: Brane Srčnik

= = = = = = = = = = = = = = =

Sodelovali so: Darko Rus, Franci Rogelšek, Robert Kramer

= = = = = = = = = = = = = = =

Maribor, 21.junij 1978